

1. AMAÇ

Enfekte veya kolonize hastalardan diğer hastalara, ziyaretçilere ve sağlık personeline mikroorganizmaların bulaşmasını önlemektir.

2. KAPSAM

Tanı, tedavi ve bakım uygulamalarını yapan birimleri kapsar.

3.KISALTMALAR

EKK: Enfeksiyon Kontrol Komitesi

EKH: Enfeksiyon Kontrol Hemşiresi

CDC: Center for Disease Control (Amerikan Hastalık Kontrol Merkezi)

MRSA: Metisilin dirençli Staphylococcus aureus

VRE: Vankomisine Dirençli Enterokok

ESBL: Extended Spectrum Betalactamases

SARS: Ciddi Akut Solunum Yolu Sendromu

4. TANIMLAR

Kontaminasyon: Bulaşma, bulaşık, kirlilik, kirlenme.

İzolasyon: Bulaştırıcılık döneminde olan hastaların ayrılması veya tecritidir.

İzolasyon önlemi: Bilinen ya da şüphelenilen, epidemiyolojik önemi fazla, bulaşıcılığı fazla etkenler için enfekte veya kolonize hastalara, standart önlemlere ek olarak uygulanan önlemlerdir.

5. SORUMLULUKLAR

Tanı, tedavi ve bakım uygulamaları yapan birimlerde çalışan personeldir.

6.PROSEDÜR:

6.1. Enfekte ya da kolonize hastaların yönetiminde kullanılacak izolasyon önlemleri ulusal ve uluslararası kabul gören rehberler baz alınarak EKK kararı ile izolasyon yönteminin adı ve uygulama şekli ve tanımlayıcı figür uygulamaları birlikte yapılır.

6.2. Enfekte ya da kolonize hastalarda Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenmiş olan tanımlayıcı figürler kullanılır.

İzolasyondaki hastaların tüm süreçlerinde, transfer dâhil ilgili tanımlayıcı figür kullanılır.

İzolasyon Yöntemi Tanımlayıcı Figürleri:

- Solunum izolasyonunda; "Sarı Yaprak"
- Damlacık İzolasyonunda; "Mavi Çiçek"
- Temas izolasyonunda; "Kırmızı Yıldız"

SOLUNUM İZOLASYONU DAMLACIK İZOLASYONU TEMAS İZOLASYONU

İzolasyon gerektiğinde, EKK kararı ile EKH tarafından izolasyona uygun figür oda kapı numarasının yanına asılır. Aynı hastalık için birden fazla bulaşma yolu olduğunda önlemler kombine olarak uygulanmalıdır.

6.2.1.SOLUNUM İZOLASYONU

Hava yolu ile bulaşabilen enfeksiyonları önlemek amacıyla standart önlemlere ek olarak uygulanır.

Solunumla bulaşan 5 qm'den küçük partiküllerle oluşan enfeksiyonları önlemek için uygulanır. 5 qm'den küçük partiküller havada süspanse olup asılı kalır veya toz partiküllerine yapışır. Mikroorganizmalar bu yolla odada yayılabilir gibi, ortamdaki hava akımlarına bağlı olarak enfeksiyon odağından uzak alanlara da ulaşabilirler.

ENDİKASYONLARI

Solunum yoluyla bulaşan enfeksiyonu olduğu bilinen veya kuşku edilen hastalar: Kızamık, varisella (yaygın zona dahil), tüberküloz, SARS, viral hemorajik ateşler (Ebola, Lassa, Kırım-Kongo, Marburg hastalıkları).

YAPILAN UYGULAMALAR

1. Solunum izolasyonu gerektirdiği bilinen veya şüphelenilen bir durum saptandığında, olanaklıysa hasta özel havalandırma sistemi (negatif basınçlı, saatte 6 -12 hava değişimi, kirli havanın dışarı atılma veya yeniden sirküle edilmesi için HEPA filtreden geçirilmesi) olan tek kişilik odaya alınır.
2. Özel havalandırma sistemine sahip oda olmayan durumlarda aynı enfeksiyonu olan hastalar aynı odada yatabilir.
3. Odanın kapısına ya da hasta başına “**Solunum İzolasyon Figürü-Sarı Yaprak**” asılmalıdır.
4. Odanın kapısı kapalı tutulmalıdır.
5. Hasta odasına giren herkes özel maske (N95 solunum maskesi) takmalıdır.
6. Kızamık veya suçiçeği tanısı almış hastaların odasına girerken bu etkenlere bağışık kişilerin maske kullanmalarına gerek yoktur.
7. Zorunlu durumlar dışında hastanın odadan dışarı çıkması sınırlanmalı, hasta transportunun gerekli olduğu durumlarda hastaya cerrahi maske takılmalıdır
8. Hasta ve hasta çevresindeki her türlü yüzeye temas öncesi ve sonrası el hijyeni sağlanmalıdır.
9. Hasta odası “**İzolasyon Odaları Temizlik Talimatı**”na uygun olarak temizlenmelidir.
10. Solunum izolasyonu EKK görüşü alınarak sonlandırılır.

6.2.2. DAMLACIK İZOLASYONU

Konuşma, öksürük, aksırık veya tıbbi işlemler sırasında enfekte kişiden saçılan damlacıkların mukozalara (burun, boğaz, konjonktiva) bulaşmasını önlemek için standart önlemlere ek olarak uygulanır.

5 qm'den büyük partiküllerin bulaşmasıyla oluşan enfeksiyon riskini azaltmaya yöneliktir. 5 qm'den büyük partiküller havada asılı kalmaz, bir metreden uzak mesafelere gidemez. Bulaş enfekte hastaların öksürük, hapşırık, konuşma, burun silmesi ile ya da bronkoskopik aspirasyon gibi uygulamalar sırasında olur. enfeksiyöz damlalar burun, ağız ya da gözdeki mukozal yüzeylere bulaşırsa duyarlı kişi enfekte olur.

ENDİKASYONLARI

1. Menenjit, pnömoni, sepsis ve epiglottit: Neisseria meningitidis, Haemophilus influenza

2. Damlacık yoluyla bulaşan diğer solunum yolu enfeksiyonları: Difteri, boğmaca, Mycoplasma pneumoniae ve A grubu beta-hemolitik streptokok enfeksiyonları
3. Damlacık yoluyla bulaşan ciddi viral solunum yolu enfeksiyonları: Grip, kabakulak, kızamıkçık, parvovirus B19 ve adenovirus enfeksiyonları,
4. Covid-19 virüs enfeksiyonu

YAPILAN UYGULAMALAR

1. Damlacık izolasyonu gerektirdiği bilinen veya şüphelenilen bir durum saptandığında, olanaklıysa hasta tek kişilik odaya alınır.
2. Tek kişilik oda sağlanamayan durumlarda aynı enfeksiyonu olan hastalar aynı odada yatabilir.
3. Her iki seçenek de uygulanamıyorsa diğer hastalar arasında en az 1.5-2 metre mesafe bırakılacak şekilde yerleştirme yapılır.
4. Oda için havalandırma ve özel hava sistemleri gerekli değildir.
5. Odanın kapısına ya da hasta basına “**Damlacık İzolasyon Figürü-Mavi Çiçek**” asılmalıdır.
6. Odanın kapısı açık kalabilir.
7. Hastaya 1,5-2 metreden daha fazla yaklaşacak herkesin cerrahi maske takması gereklidir.
8. Hastanın odadan dışarı çıkmasının gerekli olduğu durumlarda hastaya cerrahi maske takılmalıdır.
9. Hasta ve hasta çevresindeki her türlü yüzeyle temas öncesi ve sonrası el hijyeni sağlanmalıdır.
10. Temizlik “**İzolasyon Odaları Temizlik Talimatı**”na uygun olarak yapılmalıdır.
11. Damlacık izolasyonu EKK görüşü alınarak sonlandırılır.

6.2.3. TEMAS İZOLASYONU

Epidemiyolojik önem taşıyan, hasta veya çevresiyle direkt veya indirekt temas yoluyla bulaşabilen mikroorganizmalarla kolonize veya infekte olan hastalar için standart önlemlere ek olarak uygulanır.

ENDİKASYONLARI

1. Çoklu antibiyotik direnci taşıyan bakteriler ile enfeksiyon veya kolonizasyon: MRSA, VRE, ESBL pozitif mikroorganizmalar, Pseudomonas aeruginosa, Acinetobacter spp.
2. Enterik enfeksiyonlar; Clostridium difficile, Eschericia coli O157:H7, Shigella, Hepatit A ve Rotavirüs enfeksiyonları.
3. Bebeklerin veya çocukların solunum yolu enfeksiyonları: Respiratuar sinsityal virüs
4. Bebeklerin veya çocukların enteroviral enfeksiyonları: Rotavirüs, parainfluenza enfeksiyonları
5. Bulaşıcılığı yüksek cilt enfeksiyonları: Cilt difterisi, herpes simplex enfeksiyonu (neonetal veya mukokütanoz), impetigo, pedikülozis, scabies, açık abse, selülit veya dekübiti olanlar, stafilokokal fronkülozu olan çocuklar, zoster enfeksiyonu.
6. Viral hemorajik konjonktivit
7. Viral hemorajik ateş: Ebola, Lassa, Marburg, Kırım-Kongo
8. Covid-19 enfeksiyonu

YAPILAN UYGULAMALAR

1. Temas izolasyonu gerektirdiği bilinen veya şüphelenilen bir durum saptandığında, olanaklıysa hasta tek kişilik odaya alınır.
2. Tek kişilik oda sağlanamayan durumlarda aynı enfeksiyonu olan hastalar aynı odada yatabilir.

- Her iki seçenek de uygulanamıyorsa temas olasılığını en aza indirecek bir düzenleme yapılmalıdır.
- Odanın kapısına ya da hasta basına “**Temas İzolasyon Figürü-Kırmızı Yıldız**” asılmalıdır.
- Hasta odasına girerken, hastayla ve hasta çevresindeki her türlü yüzeyle temas öncesi temiz, steril olmayan eldiven giyilir.
- Hasta bakımı sırasında yoğun kontaminasyona neden olabilecek işlemler sonrası eldivenler değiştirilir, odadan çıkmadan önce eldivenler çıkartılır ve el hijyeni sağlanır. Hasta odasına girmeden önce ve sonra, eldiven giymeden önce ve sonra “El Hijyeni ve Eldiven Kullanma Talimatı”na göre el hijyeni sağlanır.
- Hasta ile veya odasındaki yüzeylerle temasın fazla olabileceği durumlarda, hastada idrar veya gaita inkontinansı olması, ileostomi, kolostomi veya açık drenaj varlığında, odaya girerken steril olmayan temiz bir önlük giyilmelidir. Önlük hasta odasını terk etmeden hemen önce çıkarılmalıdır.
- Temas izolasyonu uygulanan hastalar için kullanılan her türlü tıbbi cihazın diğer hastalarla ortak kullanımından kaçınılmalıdır. Ortak kullanım gerekiyorsa diğer hastalara kullanmadan önce temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir.
- Hasta transportu en az düzeyde olmalıdır. Mutlak gerektiğinde çevrenin kontamine olmamasına özen gösterilmelidir.
- Temizlik “**İzolasyon Odaları Temizlik Talimatı**” na uygun olarak yapılmalıdır.
- Temas izolasyonu EKK görüşü alınarak sonlandırılır.

6.2.4. VANKOMİSİNE DİRENÇLİ ENTEROKOKLARIN (VRE) KONTROLÜ İÇİN ÖNLEMLER (SIKI TEMAS) YAPILAN UYGULAMALAR

- VRE pozitif vakalar üst üste dört kez negatif kültür gelinceye kadar izlenir.
- Rutin taramalarda veya diğer kültürlerde VRE saptanması durumunda EKK haberdar edilir.
- Yoğun bakım ünitelerine diğer hastanelerden sevkli gelen hastalardan ilk gün VRE taraması yapılmalı ve sonuç çıkana kadar hastalar temas izolasyonuna alınmalıdır.
- Sıkı temas izolasyonu gerektirdiği bilinen veya şüphelenilen bir durum saptandığında, olanaklıysa hasta tek kişilik odaya alınır.
- Tek kişilik oda sağlanamayan durumlarda VRE pozitifliği olan hastalar aynı odada yatabilir.
- Her iki seçenek de uygulanamıyorsa temas olasılığını en aza indirecek bir düzenleme yapılmalıdır.
- Odanın kapısına ya da hasta basına “**Temas İzolasyon Figürü-Kırmızı Yıldız**” asılmalıdır.
- Kolonize çocuk hastaların ortak kullanım alanlarına (oyun odası,...gibi) girişi engellenmelidir.
- Odaya girerken mutlaka steril olmayan temiz bir önlük giyilmelidir. Odadan çıkarken gömlek çıkartılmalı ve el hijyeni sağlanmalıdır.
- Hasta ve enfekte materyal ile temasta steril olmayan eldiven giyilir. Eldiven odadan çıkmadan çıkartılır ve el hijyeni sağlanır.
- Hasta bakımı sırasında yoğun kontaminasyona neden olabilecek işlemleri takiben (dışkı ve enfekte yaraların drenajı ile doğrudan temas) eldivenler değiştirilmelidir.
- Gerekli olmadığı sürece hastaya ve çevreye dokunmaktan kaçınılmalıdır.
- Kullanılan boks gömlekleri, yatak takımları, yıkamaya gönderilecek kumaş materyal ve hasta çamaşırları çamaşırhaneye kırmızı poşet içinde gönderilmelidir. Poşetin üzerine klinik adı ve “VRE (+)” ibaresi yazılmalıdır.
- Hastanın yüksek riskli atıklarıyla (gaita, kusmuk) kirlenen çarşaflar imha edilmelidir.

15. Hasta başka bir bölüme/servise gönderilecekse mutlaka izolasyon kurallarına nakil sürecinde de uyum gösterilmelidir. Serviste yatak takımları ve hasta giysileri değiştirilir, varsa mevcut lezyonların üstü kapatılır. Hasta ile giden kişilere önlük giydirilir ve ilgili servis /kurum uyarılır.
16. Mümkünse hasta odasına sadece hastadan sorumlu hemşire, hasta bakıcı, temizlik görevlisi ve doktor girmelidir. Bu odada çalışan hemşire, hasta bakıcı ve temizlik görevlisi diğer odalarda çalışmamalıdır.
17. Mutlak zorunluluk yoksa refakatçi alınmamalıdır. Alınacaksa refakatçiye önce eğitim verilmelidir.
18. Hasta dosyaları, tansiyon aleti, derece gibi hasta takibinde kullanılan malzemeler oda dışına çıkartılmamalıdır.
19. Oda içinde kullanılan her türlü tıbbi cihazın (steteskop, tansiyon aleti, termometre vs) diğer hastalarla ortak kullanımından kaçınılmalı, ortak kullanım gerekiyorsa bu aletler diğer hastalar için kullanılmadan önce temizlenmeli ve dezenfekte edilmelidir
20. Hasta tuvaleti, kullanım sonrası dezenfekte edilir. Hasta odasında kullanılan temizlik malzemesi başka bir yerde kullanılmaz.
21. Odadaki tüm yüzey, cihazlar ve zemin günde en az 3 kez dezenfekte edilmelidir.
22. Temizlik "İzolasyon Odaları Temizlik Talimatı "na uygun olarak yapılmalıdır. Kullanılacak dezenfektan oranı enfeksiyon kontrol hemşireleri tarafından belirlenerek ortam dezenfeksiyonunun yapılması sağlanır.
23. VRE üremiş olan hastalardan ve çevreden komitenin belirleyeceği sıklıkta kontrol kültürleri alınır. EKK gerekli görürse tüm hastalar ve personelden tarama kültürleri yapılabilir.
24. Temas önlemlerinin sonlandırılması için haftada bir olmak üzere peş peşe yapılan dört rektal sürüntü kültürünün negatif çıkması gerekir.
25. VRE pozitif bir hastanın taburculuğu veya başka bir servise naklinden sonra veya hastanın exitus olması durumunda, çevre kültürleri negatif gelene kadar yeni hasta alınmamalıdır.
26. Ancak yeni hasta yatışı zorunlu ise hasta odasındaki elle temas eden ve/veya vücut sıvı/salgıları ile kirlenen tüm yüzeyler servis hemşiresi gözetiminde üst üste iki kez temizlenip dezenfekte edildikten sonra yeni hasta alınabilir.

6.3. İzolasyondaki Hastanın Transferi

1. Hastanın nakil olacağı ilgili servis / kurum uyarılır ve bilgilendirilir.
2. Hasta ile giden personel uygun bariyer önlemlerini (maske, önlük vb.) kullanılmalıdır.
3. Hastanın gideceği ortamdaki personel için gerekli koruyucu önlemler alınmalıdır.
4. Temas izolasyonundaki hasta başka bir bölüme/servise gönderilecekse mutlaka izolasyon kurallarına nakil sürecinde de uyum gösterilmelidir. Serviste yatak takımları ve hasta giysileri değiştirilir, varsa mevcut lezyonların üstü kapatılır.
5. Hasta, enfeksiyonu diğer kişilere ne şekilde bulaştırabileceği konusunda bilgilendirilmelidir.
6. Solunum ve damlacık izolasyonunda, zorunlu durumlar dışında hastanın odadan dışarı çıkması sınırlanmalı, hasta transportunun gerekli olduğu durumlarda hastaya cerrahi maske takılmalıdır.
7. Transport işlemi sonunda kullanılan tüm malzemelerin uygun şekilde temizlik, dezenfeksiyon veya sterilizasyonu yapılmalıdır.
8. Hasta transferinde uygulanması gereken izolasyona göre; uygun izolasyon figürleri (sarı yaprak, mavi çiçek, kırmızı yıldız) transfer aracına asılarak kullanılır.

6.4.Hasta ve yakınlarının bilgilendirilmesi: Kullanılan tanımlayıcı figür ve izolasyon önlemleri hakkında hasta ve yakınlarına sağlık personelleri tarafından bilgilendirme yapılır.

6.5.Çalışanların eğitimi:

6.5.1.Yeni işe başlayan çalışanlara izolasyon, tanımlayıcı izolasyon figürleri ve alınacak tedbirler hakkında oryantasyon eğitim programında verilir. Genel Oryantasyon Rehberi'nde izolasyon figürleri, anlamları ve kişisel koruyucu ekipman görselleri bulunur.

6.5.2.Her yıl sağlık personellerine enfeksiyon kontrol eğitimleri kapsamında izolasyon eğitimi verilir.

6.6.Çalışanların izolasyon gerektiren hastalık riskleri: Çalışanların mesleki risklere göre düzenlemeler yapılmıştır.

6.6.1.Temas öncesi: Sağlık çalışanlarının risk altında olduğu hastalıklar için bağışıklama yapılabilen hastalıklar için aşılama yapılır. "Personel Sağlığı Takip Prosedürü" ve "Çalışanların Yıllık Sağlık Tarama Planı" doğrultusunda hareket edilir. Risk durumuna ve çalışılan bölüme göre düzenli aralıklarla sağlık taraması yapılır.

6.6.2.Temas sırasında: Hastaya tedavi ve bakım uygulamaları sırasında gerekli olan kişisel koruyucu ekipman kullanımı sağlanır.

6.6.3.Temas sonrası: Temas sonrasında uygun şekilde, kişisel koruyucu ve atık bertarafı sağlanması, diğer çalışan ve hastalara bulaşın önüne geçilmesi için gereken güvenli uygulamaların yapılması sağlanır. Herhangi istenmeyen bir temas sonrası çalışana bulaş riski oluşmuş ise, enfeksiyon kontrol protokolleri doğrultusunda; izolasyon için karantina uygulanması ya da takip ve tedavi başlanması uygulamaları EKK kararı ile uygulamaya konulur.

7.İLGİLİ DOKÜMANLAR

EN.TL.19 İzolasyon Odaları Temizlik Talimatı

EN.TL.02 El Hijyeni ve Eldiven Kullanımı Talimatı

YÖN.PR.19 Personel Sağlığı Takip Prosedürü

RY.PL.02 Çalışanların Yıllık Sağlık Tarama Planı

İzolasyon Figürleri